

AJKA SZABAD SZÓ

AZ AJKA NEMZETI FORRADALMI TANÁCS LAPJA

I. évfolyam, 2. szám. — 1956. november 4.

A magyarok maguk döntsének sorsukról!

A Biztonsági Tanács üléséről

Az ENSZ Biztonsági Tanácsának sürgősen összehívott ülésén mondott beszédében Lodge, az amerikai küldött feltette követeléseit, végül azt, hogy támogatassuk a bátor magyar népet a szabadságért vívott küzdelemben.

Lodge aztán emelkedett szólásra, miután A. Szoboliev szavazt küldött — sikertelenül — igyekezett megakadályozni a magyarországi helyzet megvitatását. A tanács tíz tagjából ötvenhárom szavazott az úgy tárgyalásért. Egyedül a Szovjetunió szavazott a kérdés megvitatása ellen.

Lodge — értesülés szerint — azt kívánta, hogy Nagy Imre küldjön valakit közvetlenül Budapestre, olvasvala, aki nemcsak első kézből álló adatokat tud szolgáltatni, hanem akinek Nagy Imre iránti lojalitásban bízni is lehet.

Kérünk kellene a főtájt, lépjen érintkezésbe a magyar kormányval annak érdekében, hogy új küldött jelenjen meg a tanács előtt.

Kuba képviselője indítványozta, hogy az ügyben készítődnék határozat tervezetnek az alábbi előírásokkal: Kelen-tálmaznia:

1. Határozatnak szolgált fel a Szovjetunió, hogy vonja ki csapatait Magyarországi területéről.
2. Ismerjük el a magyar népnek azon elváratlan jogát, hogy testvére szerinti kormányformát válasszon.
3. A Biztonsági Tanács álljon fel bizottságot, amely ellenőrizné azok-

nak az intézkedéseknek a végrehajtását, amelyeknek a célja a magyar nép nemzeti függetlenségének biztosítása.

Az Egyesült Királyságok képviselője kijelentette, hogy a központi helyzet nem felel meg a magyarországi eseményeknek.

A francia küldött leszögezte, most már nyilvánvaló, hogy külföldi beavatkozás történt és van folyamatban Magyarországon. Ez pedig — fűzte hozzá — a népek önrendelkezési jogának a megsértésével egyenlő.

Peru képviselője felszólalásában közölte, támogatni fog minden olyan indítványt, amely „biztosítja, hogy

Magyarország gyakorolhatja önrendelkezési jogát”, majd a továbbiakban kijelentette, a tanácsnak határozottan van joga utasítani a Szovjetuniót, hogy azonnal vonja vissza csapatait és engedje meg, hogy a magyarok maguk döntsének sorsukról.

A Biztonsági Tanács helyi idő szerint húsz óra negyvennyolcórakor (magyar idő szerint szombaton hajnalban két óra negyvennyolcórakor) elnapolta a magyarországi helyzet megvitatását. Az ülést szombaton délután helyi idő szerint három órakor (magyar idő szerint este kilenc órakor) folytatják.

Közlemény a nemzeti kormány kiegészítéséről

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a nemzeti kormány kiegészítése és megerősítése érdekében Kéthly Annát államminiszter, Kelemen Gyulát államminiszter, Fischer Józsefet államminiszter, B. Szabó Istvánt államminiszter, Bíró Istvánt államminiszter, Farkas Ferencet államminiszter, Maléter Pált honvédelmi miniszterre megválasztja.

Egyidejűleg a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Minisztertanács 21 tagját — kérésüket elfogadva — felmentti tisztségük alól.

A külügyi és honvédelmi minisz-

teriumokon kívül a többi felelős miniszteri tisztségeket az Elnöki Tanács nem tölti be, hanem elhelyett miniszterhelyetteseket nevez ki.

E határozatok alapján a nemzeti kormány összetétele a következő:

A minisztertanács elnöke és külügyminiszter: Nagy Imre.
Államminiszterek: Tildy Zoltán, Kovács Béla, B. Szabó István, Kéthly Anna, Kelemen Gyula, Fischer József, Bibó István, Farkas Ferenc, Losonczi Géza, Kádár János.

Honvédelmi miniszter: Maléter Pál.

Őrizzük meg forradalmunk tisztaságát!

Megjött az űsz. Új szelek járnak. Új forradalmi szelek. Felkelések időszaka a tavasz. A magyar ifjúság felrugta ezt a már tradícióvá vált időszakot. Ősszel bontotta ki a zászlókat. Győzelem lett az eredmény.

Sajnos ezt a győzelmet nem úgy értelmezi mindenki, ahogy kell. Egyesek felhasználják nehéz helyzetünket arra, hogy egyéni érdekeiket szembehelyezzék a nép és a forradalom érdekeivel.

Vannak olyanok, akik nem hogy segítenének a nemzeti egység létrehozásában, inkább akadályozzák azt. Egyes volt MDP vezetők vizsályt szítva újra szervezkednek. Ezek az emberek nem értik meg az idők szavát. A magyar nemzetnek mindig az volt a veszite, hogy egységét semmibevéve pártoskodott. Ha a történe-

lem vasos könyvét felleppozzuk, már István király idejében megtaláljuk a pártoskodás csiráját. Isteni csoda, hogy ezekben a viszolygokban ezer év leforgása alatt sem pusztult el nemzetünk. Vigyázzunk nemzeti egységünkre, ne legyenek pártok, csak magyarok. Ha helyre áll a rég óhajtott béke, akkor is ráértünk erre!

Vannak olyanok is, akik a jelenlegi zűrzavart személyi bosszúállásra használják fel, nem a nemzet helyzetét, hanem saját érdekeiket nézik. A bosszú rossz tanácsadó, ezt tartja a közmondás is. Mi újat, szépet, jót akarunk alkotni, tehát csak jó tanácsokra hallgathatunk. Így senki nem érez sérelmet, s nemzetünk önálló és szabad lesz, mint a történelem napsugaras napjaiban.

n — a

Igy születik a történelem

Allig két hete még féltem az emberek közét meenni. Mindenki hallgatott. S engem foglaltott ez a keserű hallgatás. Vádat éreztem, ezekben az őszszeszterított szájakban. Ki nem mondott, de égető vádat. És én nem tudtam segíteni. Engem is gúzsba kötött valami...

...Valami, amit a magyar ifjúságnak fegyverrel kellett előzni. Amiótt ezeknek kellett meghalni.

A hősök vére feloldotta a lelket, a gondolatot bilincsbevert erő köteleit. Felszabadult az ember. Ezek közül a felszabadult emberek közül találkoztam néhányval. Ellestem néhány szavukat. Ne haragudjanak meg érte, hogy tovább adom, de nyilvánosságot követel.

Ime az elrejtett pillanatok:

Zöldeségbolt. Kosárral kezében fejkendő néni. Nem is tudni, kihez beszél. Lehet, hogy csak azért, mert nem férnek meg lelkeiben a gondolatok. Beszélnie kell. És mindenki hallgatja. — Most csak egy a fontos, hogy széthúzás ne legyen. Tartsunk össze ml. magyarok. — Parasztházi lép be s mintha folytatódná. — Ugy van, igaz van... Magyar összefogás és semlegeség.

Nem éreznél a szavakon a mester-séges pátozt. Őszinték ezek a szavak éppúgy, mint a bányászé, aki időig a sarokba húzódva állt. — Szép, szép, de ezek a ha'nap tervei. Ma egy a fontos. Azonnal takarodjanak az oroszok. — És most már mindenki megered a szava. Mindenki egyszerre beszél. De egy szót tisztán ki lehet venni: takarodjanak!

Ebben minden magyar egyetért.

Fodrászüzlet, este fél hat: Bányászok, munkások, mérnökök várnak türelmesen. Senki sem siet. A mérnök beszél. — Disznóság, amit ezek csináltak. Nemcsak az országot tették tönkre, hanem az értelmet, a lelkeket is össze akarták törni. Gazemberek. Nem sikerült nekik. Most majd úgy csináljuk, ahogy jó lesz, ahogy a sudjak és az osztrákok csinálták. Semlegesek leszünk. Senki ne szóljon bele a mi dolgunkba. Tudjuk má, hogy hogyan kell csinálni!

Egyedül az uránból helyrehozzuk a károkat. A világon má vagyunk a

harmadikak az uránkészlet tekintetében.

Peregnek a szavak. Mindenki figyel. A mester kezében megáll a borotva. Az arcomon megszárad a hab.

— Állatnak néztek bennünket, — szólal meg valaki — és amikor a rokonaimat akartam meglátogatni nyugaton, kinevezték. Meg jellegyeztek a káderlapra. Hogy az a... — Nyugodjon meg, most másképp lesz, ha semlegesek leszünk, mert azt kell csinálnunk. Az a legjobb. Nem lesznek olyan barátaink, akik kifosztanak bennünket, meg még közeink is törnek... Gyilkosok. — Így szól az egyik munkás és valaki újra rákérdezi: hogy az a... és amit tit a „barátainkra” mondott, e'él nemcsak a gellérthegyi bronkatona futamodott volna meg, hanem még a pálmát tartó angyal is megszökött volna.

Semlegeség! Semlegeség! Minduntalan ez a szó hallatszik. Így döntött a magyar nép. Semleges akar lenni. Semleges, mert megunta, hogy „barátai” minduntalan kátyuba vigyék az ország szekerét. Megunta, hogy magyarul beszél, de nem gondolkodni — megtanult emberek képviselők bennünket ország-világ előtt. A magyar nép semleges akar lenni, mert nem akar csak azért elmaradni a nyugattól, mert valakik ezt így akarják.

Semleges akar lenni, mert magyarul akar élni.

Ezt hallottam azoktól az egyszerű emberektől, akik a szabadság szelétől érintve — ami Pestről leindulva, felébredtette a lelkeiben szunnyadó magyarságot, — újra emberré váltak. Ezt hallottam azoktól az egyszerű emberektől, akik most már a maguk véleményét mondják el, de egyszerűen, szalagok nélkül. Megjélelték azt az utat is, amely a jobb magyar jövőhöz vezet.

Ódv néked, egyszerű ember, aki levette az önkény rákényszerített álarcát, újra gondolkodol, beszél, dolgozol és egyszerű szavakkal a történelmet írod.

Egy újjászülött nép. Új, fenségesen szép, de vértől piros történelmet!

Horváth Imre.

Tájékoztató a Dunántúli Nemzeti Tanács üléséről

A Dunántúli Nemzeti Forradalmi Tanács november 1-i ülésén az ajkai iparmenedécsit Kristály Lajos polgártárs képviselte, aki az alábbiakban tájékoztatót bennünket a gyűlés eseményéről:

Az összejevetelen megjelentek, az összes dunántúli megyék és városok képviselői.

Elsőnek Somogy megye delegátusa kért szót, s elmondta, hogy az ott állomásozó magyar katonai osztagok körülvettek a szovjet csapatokat, így őzik a nép nyugalmát. A nyíregyházi küldött elmondta, hogy a határon mennek kifelé az oroszok, de befelé is nagyszámban jönnek. Céljuk minden bizonnyal a megtévesztés. Szó volt arról is, hogy Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia felé elrendelik a határzárakat, nehogy rákosista és moszkovita ügy-nökök kiszülhessenek. Az osztrák határt egyelőre nem zárják le, csak a fentemlítt célból szigorú felügyeletet rendelnek el. Következőekben felszólalt Onodi polgártárs, s Dalnoki Szénbányák küldötte és tájékoztató a gyűlés résztvevőit, hogy bányászokból, katonákból és polgári személyekből álló 30 tagú segélykísérletet küldöttek meg Székesfehérvárra a hadtestparancsnoksághoz, ahol meg sem hallgatták őket, s katonai küldötteket letartóztattak. Onodi polgártárs a segélykísérő delegáció vezetője felhívta a hadtestparancsnok figyelmét, hogy ha a katonákat nem bocsátja szabadon, s határozatát kánysz felkel, fellázad s alsóprti őt. A parancsnok megseppent és semmiesnek tekintette a letar-

tóztatást, mire őt azonnal leváltották, helyette Kemendi Pál czeredet neveztek ki. Ő azonnal Budapestre utazott s tárgyalásokat kezdett a vezérkari főnökkel. Sajnos a tárgyalások még nem tudta értesíteni a gyűlést, mert nem érkezett meg Győrbe.

Tübben beszámoltak arról, hogy Csehszlovákiából forradalomellenes röpcedulákat küldtek hazánk területére, melyekben ellenforradalmárokat és hazafelnak neveznek bennünket. Oly aljas eslekedeteket hajtottak végre, hogy a gyűlés felmorátlott: Lengyelország nevében városkeresztes autót indítottak azzal, hogy vérplazmát szállít. A határokról átvizsgálták a kocsi és az említt gyógyszer helyett zsebnapártákat, nemzetünket gyilkzó újságokat és röpcedulákat találtak.

A Dunántúli Nemzeti Tanács nov. 1-én tartott ülésének határozata

1. A Dunántúli Nemzeti Tanács szükségének tartja a nemzetország minél szélesebbkörű szervezését és kiképzését, továbbá a szükségletek folyamatos biztosítására élelmiszer és egyéb tartalékkészlet gyűjtését és a szállítógépeküzem képes állapotának biztosítását.
2. A Dunántúli Nemzeti Tanács háromtagú elnökséget szervez és választ, amelynek tagjai: Szilágyi Attila, Győr Horváth Endre, Tatabánya Kemény Pál ezredes, székesfehérvári hadtestparancsnok.
3. A Dunántúli Nemzeti Tanács

felkéri a kormányt a határok fokozottabb ellenőrzésére.

4. A Dunántúli Nemzeti Tanács Nagy Imre miniszterelnök rádiónyilatkozata alapján bizalmat érez Nagy Imre és kormánya iránt és a munkásság teljeskörűségének elismerése mellett a jelenlegi körülmények között a munka azonnali felvételét tartja indokoltnak. Fellatalmazza azonban az egyes nemzeti tanácsokat arra, hogy egyes feladatok indokolt esetekben a termelés esőkkéntéséhez, vagy egyes termékek ágak szüneteltetéséhez hozzájáruljon.

Győr, 1956. november 2. — 10.30.

ÜZENET

Csend van, esti csend Mint decemberben szokott! Hull a fehér hó. Előbb, sírni, apró pelyhekben, aztán megtrihulva nagy fehér raktárcsokból havazva hull a földre. Sűrűn, — alkonyodik. Mint tizenkís és szemek, hiányzik az ablakok fényei. A hóra szökő kis fények még tündöklőbbé, csillogóbbá tesznek minden kis pelyhet. Olyan jó inni a meleg szoba ablakából nézni mindezt — olyan jó gyönyörködni a hóesésben. November második. Egy pillanatra megszabadul körülöttem az élet. Már monatom monojának, a messzeségből tünik az utcai járművek zaja. A rádió halk zenéjével gondolatom útnak és a kis hőpelyhekkel. Hosszú repül édes kis fiam, aki ezen a napon látta meg a világot.

Négy éve most fordult elő először, hogy nem ünnepelehetünk együtt. Most elmarad a szokásos torta a négy szál kis gyertyával. Most biztos hiányzik Neked, és a helyem az ünnepi asztalról. Ha megkérdezed hova maradtam el, miért nem jöttem, Nagynyid nehéz helyzebe kerül.

Igen, Nehéz megmagyarázni Neked még ezeket a napokat. Kicsi agyadba nem fér be még a nagy tett, melyet az ország népe egygyórra küldött meg. Rendkívüli dolgok történnék. Rendkívüli, hogy éj e napon nem nyugodt veled. Rendkívüli ez a kor, fehér hó és rendkívüli dolgok történnék, olyanok, amelyekről csak álmodtunk eddig, amikor fáradt szeműnk este lecsukult.

Emberök sűrűnek, forognak, járnak-kelnek az utcán. Szavak röpök: nek: szabadok vagyunk, feltámadt a nemzet, és a nagy tetszhalat, függetlenség leszünk és sorsmegesek! Kicsi a képzeltvilágod, kevés a szükséges ahhoz, hogy ezeket a szavakat felfogd. Most nem is terhellek vele. Hiszen egyszer, nemskára tudni fogod, tanulsz róla.

Fia vár a nép számára is a történelem könyvét. S amikor megismered a betűket és megtanulsz olvasni, akkor fogod megtudni, hogy e napokban Te érted, a Te boldog jövőddé is áldozd életüket bátor szabadságharcosok. Akkor fogod megérteni azt is, hogy miért nem lehetünk együtt.

Szemrehányást tennél nekem akkor, hogy én ebben a nagy nemzeti megmozdulásban — ha csak igen kis mértékben is — nem vettem ki részemet. Ezért nem mehettem most Hosszad, mert szígyenleném egész életemben ezt a szemrehányást. A magam kis posztján — tollammal — én is a szabadságról harcolok. Ha elenyészlen kicsi is ez a hősi napok eseményeihez, de egy a nemzet szívdobbanásával, akaratával. Bennem is magyar szív dob, ercimben magyar vér folyik, azt akarom én is, amit minden igaz magyar hazafi akarhat: független, szabad, senkies Magyarországot. Azt akarom, hogy Te soha ne érezd elnyomást, ne ismerd az önkényi, a törvényet és az emberi jogtörést. Te már egy boldog, békés Magyarországon élhess.

Most hajtsd álomra fejed! Látod a hó nem esik már. Fehéren, tisztán elpihen a földön. Betakarja a véres utcákat, tiszta, fehér igazságot hoz. Csukd le kis szemed és aludjál, álmodra és boldog ébredésedre egy egész nemzet vigyáz. Gondolatban ott ülök ágyad mellett, megcsókolom kipurult arcodat, s melléd teszem üzenetemet.

Piam! Légy igaz magyar hazafi!
Anyád.

(Takácsné)

Melbourne-be üzenjük!

A Veszprémi Haladás S. K., az egyetemi ifjúság sportköré, a következő felhívással fordult a melbourne-i olimpia rendezőségéhez és a világ sportolóihoz:

A szovjet hadsereg páncélosai, melyek megkísérelték vérbe fojtani a magyar ifjúság szabadságharcát, még mindig Magyarországon tartózkodnak, sőt erőstéseket kapnak. Felhívjuk a melbourne-i olimpia vezetőségét, hogy akadályozza meg a szovjet sportolók olimpiai szereplését mindaddig, míg a szovjet csapatok ki nem vonulnak Magyarországról, s nem ismerik el országunknak november 1-én deklarált semlegességét!

Világ sportolói! Ne vegyetek részt szabadságunk elnyomásával közös versenyeken! Állásfoglalásotokkal támogassátok szabadságharcunkat! Ne engedjétek az olimpiai gondolatot beszennyezni véres zsarnokok által!

Veszprémi Haladás S. K.
sportolói és vezetői.

Összeült a közös bizottság

A magyar és a szovjet hadsereg parancsnokainak közös bizottsága szombaton délelőtt összeült és mindkét fél kifejtette a szovjet csapatok kivonásának technikai kérdéseire vonatkozó álláspontját. A közös bizottság megegyezett, hogy a köl-

csonösen kifejtettek tanulmányozzák és szombaton este 10 órakor újból összeülnek. Addig is a szovjet delegáció ígéretet tett, hogy több szovjet csapatszázaló szerelvény a magyar határon nem érkezik be.

Harangoznak

Még emlékszem. — Kis gyerek voltam. Mindig szaladtam a rádióhoz, amikor megkondult a déli harangszó. Aztán egyszer nem jött. Itt hagyott, nem üzenté még azt sem meg, hogy nem bontotta fel a barátságot, majd egyszer újra visszajött, de most hallgatnia kell, kegyetlen akarat elcsúszott. Hiába vártam attól kezdve a rádiótól, nem jelentkezett. Fájtt és hiányzott sokáig. Valami új maradt utána. Úgy hallgattok, olyan méltóságteljesen, mint az egész nemzet.

Egyszer aztán — azon az estén, amely örökre emlékeztet lesz minden magyarnak, az egész világnak — megkondultak a vészharangok. Fajdalmas jójall jártak be az országot,

és feltű aggodással hívtak a csataba. Petőfi szelleme mozgatta meg a magyar ifjak szívét és egri nőkhöz hasonlóan harcoltak a pesti lányok és asszonyok, mindenkik egy külön Dobó Katicaként. Küzdöttek, hogy újra megszólaljon az elnémított magyar nemzet. Hallassa szavát a nagy világ előtt: követeljük, naenjenek ki az oroszok, legyen független és semleges Magyarországot! És a nemzet megszólalt. Megszólalt a régi elcsúszott harang is. Visszatért temetni, gyászolni és örülni a szabadságnak.

Ma délelőtt a rádiótól azt mondta hangja, tudtam, hogy nem némitanak el örökre és ezután többé soha!

T. né.

FEHÉR ÉS FEKETE

Leesett az első idejé. Alkonyodott már. Az ég csillagai elbujtak a felhők sötét, bársny fűgőjéig. A földi csillagok közül csak egy látható már, őszelre, szétroncsolva, az országház kupoláján.

A városban minden elcsendesült, csak itt-ott durran egy-két fegyver. Újpest környékén ÁVH bérnyilkosok harcoltak még a szabadságharcosokkal. Egy egyetemista fiú, egyik ház lapos tetejéről tüzel az elbujlóknak sötét fejekre. Semei majdnem leragadtak a fűrészságlól, de minden erejét megfeszítve tartotta azt a pontot, ahova a

németek állították. Bajdarsa szörösen lesóvágyva, karikás szemekkel színtelen harcoltak. Sokat szenvedtek ezekben a napokban, de továbbra is megmaradtak oly vidámnak, mint egy héttel ezelőtt. Enkelmi szerettek volna, mikor egy ávos spili szívéhez kapva összeestek. Egyetemista barátunk jókedvűen húzogatta a ravaszt. Egyszer aztán megintorodott s ki-nyitlalt mellette a fehér havon a piros vérórszák, hűdve a szabadság tavaszát.

A belvárosban szétlőtt házak, tankroncsok, jeldön-

tott villamosok között szomorú menet lépdelt. Gyászruhás leányok fekete lobogót emeltek a magashoz. Koldársok fűk vittek a kóporstól, melyre egy vértől ázott, tépett nemzeti zászlót terítették. Mögöttük jeketeruhás tömeg, Visszaszárított mély fájdalom tükröződött az arcokon. Ez a néma gyász lelkémaroklób, mintha siránna. A szemekből patakzott a könny, a torkokból a sírás jölmert vasmarha szorogtat.

A utcákban mindenfelé jeketeruhás emberek álltak, nem a kegyelettel. Az anyja stratta fiát, leány a szerel-

mesét, fiú az aráját, hűves a jörjét. Mindenütt fekete gyász, csak a természet öltözött fehérbe; az így gyászol. A frissen hantolt sírokra, az új húszeveket jelző fejfalra finom pelyhekben hullt a hó. Betakarta s pontot tett jntal életekre. Elfedte a vért, a szennyezt és felmagasztalta a magyar szabadság hősi halottait. A kinek lelke tisztán, fehérén szárnyalt az ég felé.

Szent ösöt haltak meg, szent jgyverekkel harcoltak. Dícsőségük átéli a határokat, jelmelegíti a jagyos szívket s kékél a hó alól.

Nagy Alajos

Véres lett a Duna gyöngye...

réndről! Tellik a kocsi. Kulákként sanyargatott paraszt fogja a zsákot, az Erőmi mérnöke rakja bele a burgonyát és a tsz-tagok horjái a kocsizhoz. A nemzeti összefogás kis mozaikja! Egy csepp víz, amelyben ott zúg, tombol az egész tenger!

Indul a kocsi! A nap sugarai el-titkelt a ködöt és szinte tavaszi sugárözön ömlik szét az ősz ezer színében pompázó tájon. Polgárházak nemzetiörök igazoltatnak. Mosolyognak. De szemükben elszántság, akarat!

Veszprém! Egyperes egyetemisták, katonák! A forradalom katonái! Jó kézben van a fegyver! Egyre több autó! Mind Budapestre! Az utca tele emberekkel. Ezer kérdés az arcokon! Ezer elszánt tekintet! Ezer üdvözet Budapestre!

Egyre több csoport állítja meg az autót. Velünk akarunk jönni. Meg-tellik a kocsi! Munkások, parasztok, mérnökök, diákok. Sohasem látták egymást, de azonnal megindul a beszélgetés. A jövőt tervezik! A mi jövőnkét!

Az útszélen magyar tüzérsg! Mosolyogva integetnek. Platal tiszt igazolják. A váll-lapján hiányzanak. A hajókán van a oszlág. Ez is tündé-tes, ez is forradalom. Mosolyogva int: menjenek csak Budapestre!

Melletünk hullámszik a táj! Felszabadultán szíjzuk be a me-zők friss földszagát. S munde szinte jeleretné velünk, hogy a forradalomnak még nincsen vége! Feled-telné...

az útszéle cserjésben azonban, mint a véres múlt sötét árnyéka, orosz harcokcsik húzódnak meg. Ágyúcsúpek szegeződnek az útra. Melletük idegen katonák. Készek arra, hogy bármely parabén tüzet nyissanak ránk. Azért, mert élnek akarunk. Ember módra.

Az arcokról lefagy a mosoly. A pesti munkás fényképet vesz elő.

Háromkics Kislány mosolyog a képről. A kocsi rohog. Hallgatunk!

Várpalota

Tankágyú ütötte nyit se a háza-kon. Bezuott ablakok. Lövedékny-mok. Itt már magyar vér folyt. Az útszéli kőrölatot harcokcsik taposzták a földbe. Idegen harcokcsik. A mezőkön folyik a munka. Most már magának dolgozik a pa-raszt.

A távolban feltűnik Budapest. Mindenki feláll a kocsiában. Csepe-keményei intenek felénk némán! Mákork az égre kormos ókondóka-mokat rajzoló kémenyek most ko-morann, mint figyelmzettető ujj, nu-tatnak a tiszta égre. Mintha csak azt mondanák: a harc még nem ért véget!

A Fehérvári-úton haladunk. Az územek mindenütt nének. Az úze-mek előtt hatalmas táblák:

SZTRAJK, AMIG AZ OROSZOK KI NEM TAKARODNAK!

A másork csillogó villamossinek rozsdásan illeszkednek bele a lehu-lott levelektől barna út színebe. A Móricz Zsigmond körternél már szélszedték annyira a barikádokat, hogy a forgalmat ne zavara. A For-radalmi Tanács előtt hatalmas tö-meg jeketeltett. Itt osztják szét a vidék élelmiszer ajándékait. Első-sorban a sebesültek, halottak hozzá-tartozói elégitik ki, majd a sok-jegynesek családokat. Ezekből az adományokból látják el a kórhíza-kat is. A rádió híreivel ellentétben, az élelmiszer üzletek nem mindenütt nyitlítottak ki és a kevés üzletet színté percek alatt kilírítik. A kerüllet vezetői tájékoztatása szerint nincs kellő mennyiségű kenyér.

Elmondják a Móricz Zsigmond körteri Vöröskereszt vezetői, hogy kerülletükben az egyik bőségsében helyenként gyermek maradt a har-cok megkezdésekor és csak a kerüllet árnéladók dolgozónak és a

szabadságharcosok együttes mun-kájának köszönhető, hogy bár szű-kösen is, de el tudták a legnehezebb napokban látni őket élelemmel.

A Ferenc József hídon át indúl-tunk Pest felé. A Gellért-hegy tele-jén állt Szabadság-szobor bílszke, békét jelentő anygalakja áll, de ellínt a gögös géppisztolyos orosz katoná. A pestiek szerint belátta, hogy nincs mit keresnie Magyar-or-szágon! (Vajon a többiek mikor látják már be?)

Az országház tetején

még áll a véres önkény sötét em-léke, az ötagú csillag, de körülötte már magyar katonák örködnék. A Dunapart egyes szakaszain bariká-dok és lövészárkok figyelhetők meg. Az Országházról a Nyugati-pályá-udvar előtt, a Bajcsy Zsilinszky-úton végig, a Múzeum-körtra mentünk. Itt fogadott bennünket az a kép először, amit egyetlen magyarnak sem szabad soha elfelednie.

ROMMÁLÓTT HÁZAK, KI-EGETT LAKÁSOK!

Az úttesten kilótt páncélkocsk és kígégett autók, szétlőtt villamosok. A villamosvezetéknek leszakítva, le-lőve.

A Bródy Sándor-utcaiban magyar harcokcsioszlopot láttunk. A Nemi-zett Múzeum utcai oldalán nem láttunk komoly károkat jelentő rombolásokat.

A szörnyű harcok romos nyomait viselő Kálmán-téren át az Úllői-útra fordultunk, ahol a Szent László lak-tanydák nem engedték bennünket és így kénytelenek voltunk a József körtra kitérni. Itt, ha lehet, még szörnyűbb kép fogadott bennünket, mint amit a Múzeum-körtraon lát-tunk. Egész épületek kiégre s lak-hatatlanná válnak. Itt is jolytatódott a kilótt orosz kocsk sora.

És a legnap harcok színhelyén, a halál és a rombolás útján, sírú tép-megben hőmpolyg Budapest népe.

Egyrésze haza siet és a másik része fegyverrel a kezében. Az örhelyekre megy, hogy vigyázzon a sok ezer fiatal kőművelt vére árán átadatra vitt forradalom viromjainak. Hiszen a harcunk még nincs vége! Azok az orosz harcokcsik, akik tönkrel-ték, vérbeporították nemcsak Buda-pestet, de az egész országot, még itt vannak, csak elbujtak, acélgyl-rúvel betétek körül Budapestet. Ott leskelődnek még a hajmáskori múlt mellett.

Erre figyelmeztettek bennünket azok a fiatal felkelők, akikkel beszélünk. Ez erre figyelmeztettek bennünket az elesettek, akik a leg-árgabbat, az életüket adták azért, hogy szabadon élhessünk, hogy ma-gyarul élhessünk. És ezt üzenték azok a hősök is, akik sebesülten fek-szenek kórházainkban. Sokszor ket-tlen-hárman egy ágyon, mert már nincsen hely.

Sötétedik. Tavólról tövéseket hal-tunk. Talán azok az ÁVH-s bérnyl-kosok lónek a szabadságharcosokra, akik havi 6—10.000 forintért tanu-tak meg gylkolni, akik még az o-ro-szoknál is rosszabbak: ÁRULÓK!

Újra a Móricz Zsigmond körtern. Halványan pislognak az utcai lám-pák. A házak is felnyitlítottak csu-kott szemeiket. Az ablakokban minde-nütt gyertyák égnek. A hős város halottaira emlékezt Budapest. Gyá-szol! De ezek a gyertyafények ma nem a gyászt jelképezik. Sápád jgy-nyűkben Budanesten mindenütt há-ro-szszíni zászlót lenget az esti szél. Szabadon! Ezek a gyertyafények é-gnek ma minden magyar szemé-ben. Ezek a gyertyafények öntenek kilárlást a harcokcsik szívébe. Ezek a gyertyafények üzenik nekünk, hogy ha kell, életünk árán is meg kell védenünk azt, amiért annyit fia-tal meghalt: A SZABADSÁGOT!

Lassan eltűnik Budapest, csak a pisálókó gyertyafényben lobogó nemzeti zászló kísér bennünket. Ez a kép örökre a szívünkben marad!

HORVÁTH IMRE

Tószokberénd

Emberök veszik körül a kocsi. Budapestre mennek! Vigyék el! Nem kell fizetni! Mi küldjük! Tószokbe-

AJKAI SZABAD SZÓ
Az Ajkai Nemzeti Forradalmi Tanács
hétlappja

Szerkesztő a szerkesztőbizottság.
Feladós kiadó: Nagy Alajos.